

Preek over 1 Korintiërs 12:7,12,27 – Bijbelzondag 2013

Liturgie morgendienst (Blija – Holwerd):

Votum en groet

Zingen: Lb. 328:1,2,3

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 19:3,4

Gebed

Schriftlezing: 1 Korintiërs 12

Zingen: Ps. 119:24,40

Tekst: 1 Korintiërs 12:7,12,27

Preek

Zingen: Lb. 95:1,2,3

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 119:1,2,5

Zegen

Liturgie middagdienst (Baflo):

Votum en groet

Zingen: Lb. 328:1,2,3

Gebed

Schriftlezing: 1 Korintiërs 12

Zingen: Ps. 119:24,40

Kindermoment

Tekst: 1 Korintiërs 12:7,12,27

Preek

Zingen: Lb. 95:1,2,3

Geloofsbelijdenis

Zingen: Ps. 117

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 119:1,2,5

Zegen

Gehouden te: Blija - Holwerd, 27-10-13 (9.30 u.)

Baflo, 27-10-13 (14.30 u.)

Preek

Thema: Vorm een gemeenschap. U bent namelijk door de Geest lichaam van Christus in veelheid en eenheid.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Vorm een gemeenschap

We gaan vanmorgen / vanmiddag luisteren naar 'Wijze woorden van Paulus'. Dat is het thema van Bijbelzondag 2013. Onderdeel van de campagne van het NBG 'Wijs met de Bijbel 2013'.

U hebt in de afgelopen weken allemaal de brochure die daarbij hoort in uw postvakje gekregen. [Even laten zien!] Ik citeer iets uit die brochure:

"Wijze woorden van Paulus

In verschillende teksten in deze brochure komt Paulus op drie manieren tot leven. U wordt aangesproken in drie 'cirkels': in uw persoonlijk leven, in kleine kring, en in uw kerkgemeenschap.

.....

Met de bijbelcampagne wil het Nederlands Bijbelgenootschap laten zien dat de brieven van Paulus relevant zijn voor gelovigen van vandaag. Op diverse manieren kunt u opnieuw kennismaken met Paulus. Want Paulus raakt mensen en hij zet de in beweging, lang geleden en nu nog steeds, heel dichtbij, maar ook ver weg!"

De kinderen hebben net ook even weer kennisgemaakt met de apostel Paulus en iets gehoord van zijn leven en werk. In het verhaal uit de Prentenbijbel over Paulus. En de kleurplaat die ze hebben gemaakt.

Door Gods genade en Geest heeft Paulus veel betekend voor de Bijbel. We hebben een aantal brieven van zijn hand. Woorden vol van de Geest van God, woorden vol wijsheid.

We bewegen ons in deze dienst in de laatste cirkel, die net genoemd werd. We worden aangesproken in onze kerkgemeenschap.

Daarover willen we wijze woorden van Paulus horen en overdenken. In het gedeelte van de eerste brief aan de Korintiërs dat we gelezen hebben.

Die gemeente van Korinte wordt door Paulus stevig aangesproken. Vanwege alle groeperingen en partijenschappen, die er zijn. Men beoordeelt andere partijen vanuit de idee, dat zijzelf het bij het rechte eind hebben en ook de beste prediker volgen. Vergeleken met anderen, onder andere Paulus zelf.

Paulus spreekt met zijn wijze woorden ook ons stevig aan, denk ik. Zij klinken ons tegemoet in onze individualistisch ingestelde tijdgeest en maatschappij. We hebben daar allemaal een flinke tik van mee gekregen. De individuele gelovige staat centraal met zijn keuzevrijheid en wat voor hem / haar goed voelt, ook wat betreft keuze van kerk en gemeente. Onze tijd met zijn onderwaardering van gemeenschap, zo lijkt het wel. Daar staan Paulus' wijze woorden haaks op.

Zijn boodschap in ons hoofdstuk is, kort samengevat: Vorm een gemeenschap. (Ook de titel en het thema van het laatste hoofdstukje uit de brochure van het NBG.)

Vorm een gemeenschap. Dat heeft in elk geval met je identiteit te maken als kerkgemeenschap. En het vraagt ieders inzet. Je bent het namelijk samen. Een gemeenschap vorm je niet in je eentje, maar met velen. In geloof en geestkracht. Vandaar het thema van de preek. In een uitgebreide versie. En de onderdelen van deze zin geven de structuur van de preek aan.

Vorm een gemeenschap. U bent namelijk door de Geest lichaam van Christus in veelheid en eenheid.

2. Door de Geest

De relatie tussen Paulus en de gemeente van Korinte is, zacht gezegd, nogal moeizaam. Van de kant van de Korintiërs dan wel te verstaan. Paulus is voor een deel van de gemeente bepaald niet hun favoriete apostel of prediker van het evangelie. Er zijn mensen die dwepen met Apollos. Anderen zweren bij Kefas. En nog weer anderen gooien er nog een schepje bovenop en zeggen: *"Ik ben van Christus."* (1 Kor. 1:10-12)

Er is in de gemeente dus groepsvorming. Er zijn partijschappen. Men beconcurrert elkaar. En men concurreert de gemeenschap stuk, als ze niet oppassen. Paulus moet daar niets van hebben. En hij gaat er op dat punt hard in met zijn brief.

Dezelfde houding van de Korintiërs komt ook uit in hun selectieve waardering van de gaven van de Geest. Het ene wordt zeer gewaardeerd, het andere afgewaardeerd als heel gewoon of van lagere orde.

De bijzondere en spectaculaire gaven zoals het spreken van klanktaal – wat dat ook maar geweest is – of het genezen van zieken scoren veel hoger dan profetie of het helder spreken van de woorden van God.

Klaarblijkelijk is dit punt in de gemeente van Korinte in discussie. En ze komen er toch mee naar Paulus toe. Ze hebben hem per brief daarover een vraag gesteld. Met nog een aantal andere zaken waarover ze advies of het oordeel van de apostel willen horen. Vanaf hoofdstuk 7 stelt Paulus deze punten successievelijk aan de orde.

"Dan nu de punten waarover u mij geschreven hebt." (1 Kor. 7:1)

Hij schrijft dan achtereenvolgens over: huwelijk, seksualiteit en onthouding; over het al dan niet eten van offervlees; over de vrijheid van de apostelen en de gemeente; over de maaltijd van de Heer. En vanaf hoofdstuk 12 over de gaven van de Geest.

"Broeders en zusters, over de gaven van de Geest wil ik u het volgende zeggen." (1 Kor. 12:1)

Paulus' uiteenzetting over de gaven van de Geest heeft als basis: het geloof in de Heer Jezus Christus is het grote werk, de grote gave van de Heilige Geest.

"Alleen door toedoen van de heilige Geest kun je zeggen: Jezus is de Heer." (vs. 3b) Dat is de basis en het criterium waarmee men kan herkennen of iemand geleid wordt door de Heilige Geest. Als de Geest aan het werk is, wordt in woord en daad beleden dat Jezus de Heer is.

Dus wie gelooft in Jezus Christus en Hem belijdt als de Heer, die heeft de Heilige Geest gekregen. Iedereen, iedere gelovige dus.

Dat is voor Paulus het vertrekpunt voor zijn statement over de gaven van de Geest. Dat krijgt dus ook de nodige nadruk.

"Er zijn verschillende gaven, maar er is één Geest; er zijn verschillende dienende taken, maar er is één Heer; er zijn verschillende uitingen van bijzondere kracht, maar het is één God die ze allemaal en bij iedereen teweegbrengt." (vs. 4-6)

Conclusie van Paulus:

"In iedereen is de Geest zichtbaar aan het werk, ten bate van de gemeente." (vs. 7)

Hier komt dus aan het licht het werk van de Drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest. In de volgorde van Paulus: één Geest, één Heer, één God.

Deze ene en drie-enige God is de bron en de auteur van alle gaven, dienende taken en werkingen die er in de gemeente zijn en aan het licht komen. En die gaven, taken en werkingen zijn heel verschillend. Er is een enorme gevarieerdheid.

Paulus geeft in dit hoofdstuk verschillende keren een opsomming. Bijvoorbeeld in vers 8-10. En in het slot van het hoofdstuk nog een keer, vers 28-30. En ook in andere brieven benoemt hij de verschillende gaven van de Geest.

In de volgorde die hij kiest voor zijn opsommingen zit voor hem wel een waardeschaal. Het verkondigen van woorden van wijsheid, het verkondigen van het evangelie van Jezus Christus, dat gaat voor de apostel voorop. Al het andere haakt daaraan vast, tot het spreken in vreemde talen en de vertolking daarvan aan toe. En wat zegt de apostel dan:

"Al deze gaven worden geschonken door een en dezelfde Geest, die ze aan iedereen afzonderlijk toebedeelt zoals hij wil." (vs. 11)

Het is dus één Geest die al die verschillende gaven als cadeaus uitdeelt aan iedere gelovige afzonderlijk en naar zijn welbehagen. Dat is zoals Hij het wil. En daarover legt de Geest geen verantwoording af aan mensen, ook niet aan Paulus of de andere apostelen en dienaren.

Het betekent voor mij ook dat er van de kant van de Heilige Geest geen sprake is van hogere of lagere waardering voor de ene of de andere gave.

'Dat moeten jullie dus ook niet doen,' laat Paulus merken aan zijn lezers in Korinte en in de Nederlandse kerkelijke situatie in de 21^e eeuw.

Houd vooral de ene bron van de gaven vast: de ene Geest van Jezus Christus. En daarnaast – even belangrijk – het ene doel waarvoor Hij zijn gaven geeft: het welzijn en de opbouw van de gemeente van Christus, dat nieuwe volk van God in de wereld, in jouw land, in jouw stad of in jouw dorp.

Ik haal nog een keer vers 7 aan. Want daar staat het heel compact en heel duidelijk. *"In iedereen is de Geest zichtbaar aan het werk, ten bate van de gemeente."*

Vorm een gemeenschap. U bent namelijk **door de Geest** lichaam van Christus in veelheid en eenheid.

3. Lichaam van Christus

"Welnu, u bent het lichaam van Christus..." (vs. 27)

We springen alvast even naar Paulus' woorden in vers 27. Daar spreekt hij de gemeente van Korinte rechtstreeks aan na zijn uitvoerige statement over het lichaam van Christus en het functioneren van dat lichaam.

De gemeente komt dus duidelijk in beeld als gemeenschap in al zijn veelkleurigheid, veelvormigheid en in zijn eenheid. De gemeente is gemeenschap van geroepen heiligen.

Het is goed om op dit punt even het adres van de brief onder de loep te nemen.

"Aan de gemeente van God in Korinte, geheiligd door Christus Jezus, aan hen die zijn geroepen om zijn heiligen te zijn, en aan allen die de naam van onze Heer Jezus Christus aanroepen, waar dan ook, bij hen en bij ons." (1 Kor. 1:2)

Een heel breed adres is dat. Breder dan de stad Korinte. Paulus schrijft kennelijk ook aan ons, al zal hij dat niet beseft hebben. Maar door de Geest is het wel zo. De brief is gericht aan allen die de naam van onze Heer Jezus Christus aanroepen.

Die gemeente van God, die gemeenschap van geroepen heiligen is 'lichaam van Christus'. Dat is haar identiteit.

Ik zal proberen dat uit te leggen.

Paulus schrijft in vers 12:

"Een lichaam is een eenheid die uit vele delen bestaat; ondanks hun veelheid vormen al die delen samen één lichaam. Zo is het ook met het lichaam van Christus."

Hier introduceert de apostel het beeld van het lichaam. Dat beeld is voor alle lezers van de brief duidelijk en begrijpelijk. We hebben allemaal een lichaam. Misschien kun je beter zeggen: iedereen is een lichaam, is zijn eigen lichaam. Met alles erop en eraan. Dat zeggen we bijvoorbeeld als een kindje gezond geboren is.

Het beeld van het lichaam komt op deze manier ook heel dichtbij. Kijk maar eens naar jouw eigen lijf, hoe dat in elkaar zit en hoe dat functioneert. Hoe elk lid of elk lichaamsdeel zijn eigen plek en taak heeft. Maar, zegt Paulus, binnen dat geheel van het lichaam. En ten bate van dat ene lichaam. Je merkt het pas goed als sommige lichaamsdelen en lichaamsfuncties uitvallen.

Nou, zegt Paulus, "zo is het ook met het lichaam van Christus." Het is een eenheid die uit vele delen bestaat. (Veelheid en eenheid komen straks in het laatste punt nog even terug.)

Dat is een beschrijvende formulering, een tekening. Met het lichaam van Christus is het hetzelfde als met jouw eigen lijf, jouw lichaam.

Dat brengt de apostel dan heel dicht bij zijn hoorders en lezers – ook bij ons dus – in vers 27: *"Welnu, u bent het lichaam van Christus..."*

Hier zijn blijkbaar verschillende vertalingen mogelijk: 'U bent het lichaam van Christus'. Of: 'U bent een lichaam van Christus.' Het verschil moet je een beetje aanvoelen. Het heeft zijn eigen kleur en roept tegelijk zijn eigen vragen op.

'U, gemeente van Korinte, bent het lichaam van Christus.' Ik vraag: En de gemeente van Rome dan of die van Efeze?

'U, gemeente van Korinte, bent een lichaam van Christus.' Ik vraag: heeft Christus dan meerdere lichamen? Honderden, duizenden in de loop van de eeuwen? Of is er toch slechts één lichaam van Christus, zijnde de wereldkerk?

Misschien is het wel het beste om het lidwoord weg te laten. 'U, gemeente van Korinte (of van Baflo of van Blija – Holwerd), bent lichaam van Christus.'

Dat benadrukt dan uw identiteit, uw zijnswijze en uw kwaliteit. Lichaam van Christus zijn. Zo zeggen wij dat ook van mensen of van onszelf om aan te duiden wat iemands identiteit of kwaliteit is.

'Ik ben man en jij bent vrouw.' Of: Harrie is agrariër en andere Harry is kunstschilder. En beide zijn ze ouderling.

"Welnu, u bent het lichaam van Christus en ieder van u maakt daar deel van uit."

Paulus heeft eerder al gezegd hoe je lid of deel van dat lichaam van Christus wordt. Daar speelt de Heilige Geest ook weer de belangrijkste rol in. Ik ga even terug naar vers 13.

"Wij zijn allen gedoopt in één Geest en zijn daardoor één lichaam geworden, wij zijn allen van één Geest doordrenkt, of we nu uit het Joodse volk of uit een ander volk afkomstig zijn, of we nu slaven of vrije mensen zijn."

In een andere vertaling:

*"Want ook door één Geest
zijn wij allen gedoopt tot één lichaam,
hetzij Judeeërs hetzij Hellenen,
hetzij slaven hetzij vrijen,
en allen zijn wij met één Geest gedrenkt."* (Naardense Bijbel)

Door één Geest gedoopt tot één lichaam. Eén lichaam in, zou je bijna zeggen. Door de Geest ingelijfd in het ene lichaam van Christus.

Een verklaarder schreef: "Terwijl hij (= Paulus) spreekt over de toevoeging van lichaamsdelen aan een lichaam, gebruikt hij het werkwoord 'dopen' alsof het lichaam een soort vijver zou zijn. Dit is uiteraard opzettelijk, omdat Paulus wil inhaken op het feit dat men door middel van de waterdoop lid van Christus' gemeente wordt, en zo lid van zijn 'lichaam'." ¹

Wie gelooft of tot geloof komt, maakt deel uit van het lichaam van Christus. Daar zorgt weer de Heilige Geest voor, die aan mensen het geloof geeft als het genadegeschenk van God. En die ons zo verbindt aan Jezus Christus de Heer. Het tweede element uit het thema verbindt zich organisch met het eerste:

Vorm een gemeenschap. U bent namelijk door de Geest **lichaam van Christus** in veelheid en eenheid.

Tenslotte dan nog iets over het derde aspect.

4. In veelheid en eenheid

Heeft een lichaam nu veel delen of veel leden? Dat lijkt een taalkundige spitsvondigheid of een taalgrapje. Het kan allebei. In de verschillende bijbelvertalingen worden ze allebei gebruikt.

Wij spreken over lichaamsdelen. Maar evengoed over ledematen of leden van het lichaam, het mannelijk lid bijvoorbeeld.

¹ Dr. R. Dean Anderson, *1 Korintiërs Orde op zaken in een jonge stadskerk*, Kampen, 2008, p. 187.

Als we het hebben over de gemeente als lichaam van Christus dan hebben we het meestal over leden. 'Onze gemeente telt zoveel leden...' Maar al die leden maken weer deel uit van dat lichaam.

Een lichaam dus en veel leden. Paulus geeft in vers 14-26 een uitvoerige uiteenzetting van het beeld van de gemeente als lichaam van Christus, in veelheid en eenheid.

Hij maakt duidelijk dat alle leden van dat lichaam elkaar nodig hebben en op elkaar aangelegd zijn. Hoe ver de verschillende delen ook van elkaar verwijderd zijn in de uithoeken van het lichaam.

Hoofdhuid en dikke teen staan ver van elkaar af. En ze lijken niets met elkaar te maken te hebben. Paulus noemt hand en voet. Lichaamsdelen met een heel verschillende taak of functie. En ze hebben elkaar nodig. Zo is het ook met oog en oor. Wat een totaal verschillende lichaamsdelen. Maar ze hebben elkaar nodig. Want het lichaam moet als een geheel functioneren.

Eer en bekleding van lichaamsdelen is ook heel verschillend. Je hebt onbedekte delen, zoals je gezicht. Moet je vooral niet bedekken. Het is de eer van je gezicht om open te zijn.

Je lichaam heeft ook delen die je wel bedekt met kleren, je schaamdelen bijvoorbeeld. Het is de eer van die leden om beschermd en bedekt te worden. Zo is er naar Gods bedoeling evenwicht en gelijkheid in eerbetoon voor de verschillende leden. Kwestie van gelijk respect dus.

Ook dat komt van God de Schepper, de vormgever van ons lichaam. En dus ook van het lichaam van Christus. Beeld en werkelijkheid lopen in Paulus' statement door elkaar.

Dat is het geval in vers 26 bijvoorbeeld.

"Wanneer één lichaamsdeel pijn lijdt, lijden alle andere mee; wanneer één lichaamsdeel met respect behandeld wordt, delen alle andere in die vreugde."

Dat is een ervaringswerkelijkheid uit je eigen leven in je eigen lijf. Daar weet u allemaal wel van mee te praten. In meerdere of mindere mate.

In het lichaam van Christus is dat precies zo, zegt Paulus. En hij brengt het heel dichtbij al zijn lezers en hoorders:

"Welnu, u bent het lichaam van Christus en ieder van u maakt daar deel van uit."

Ieder van u met zijn eigenheid en verscheidenheid. Er is één lichaam met vele delen. Zo bent u. Dat is uw identiteit: lichaam van Christus zijn in veelheid en eenheid.

Paulus' boodschap voor de heiligen in Korinte en voor de geroepen heiligen van vandaag in deze gemeente is: Vorm een gemeenschap, door de Geest hecht verbonden aan Christus. Laat Hij uw identiteit zijn.

In de brochure van het NBG vinden we bij dit onderdeel een setje vragen aan ieder persoonlijk en aan ons gezamenlijk. Om eens te bespreken.

"Ervaart u eenheid in uw gemeente? Voelt u zich verbonden met andere christenen, ook buiten uw gemeente? Hoe voelt u die verbondenheid? Lijdt u mee als u ziet dat

er christenen zijn die pijn lijden? En voelt u ook vreugde als u goede berichten hoort?"

Vorm een gemeenschap. Dat gaat niet vanzelf, hoezeer je ook door de Heilige Geest aan elkaar gegeven en verbonden wordt. Je moet er energie in steken. Juist nu des te meer, denk ik. Nu wij in zo'n individueel ingestelde maatschappij leven. En we ook bij ons zelf die individualistische houding opmerken.

Deze wijze woorden van Paulus staat daar haaks op. Vorm een gemeenschap.

Ik vraag: Gaan wij soms ook te gemakkelijk naar een andere gemeente, waar wij ons beter thuis voelen? Shoppen en switchen zijn heel gewoon geworden, lijkt het wel.

Die luxe lijken christenen vandaag zich te kunnen permitteren. Luxe???

Maar wat heeft de gemeente of de gemeenschap dan aan mij?

Paulus zegt niet: "Als je het ergens niet bevalt, dan zoek je toch gewoon een andere kerk?"

Nee, vorm een gemeenschap. Want u bent door de Geest lichaam van Christus in veelheid en eenheid. In de veelkleurigheid van het lichaam van Christus is haar eenheid zichtbaar.

Wij herkennen in haar toch het werk van de ene Geest, de ene Heer, de ene God?

Deze gemeenschap wordt concreet zichtbaar aan de avondmaalstafel. Eerder in de brief had Paulus het al over 'één brood en één lichaam'. [Woorden die terugkomen in het nieuwe beeldmerk van het COGG, het Contact Orgaan voor de Gereformeerde Gezindte.]

"Omdat het één brood is zijn wij, hoewel met velen, één lichaam, want wij hebben allen deel aan dat ene brood." (1 Kor. 10:17)

Ik sluit af met een paar andere wijze woorden van Paulus, met dezelfde strekking. Uit de brief over kerk en eenheid, Efeziërs.

"Span u in om door de samenbindende kracht van de vrede de eenheid te bewaren die de Geest u geeft: één lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping, één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, die boven allen, door allen en in allen is." (Ef. 4:3-6)

Amen.